

БАБЕШКО КАЛЕ – ПОРТАТА НА БОГОВЕТЕ

Автор: Йордан Стайков, 16.04. 2024 г. (Година Верени (на Дракона), 6792 г.)

ВХОД

Каквото е дадено чрез нас, трябва да бъде оповестено чрез нас. Това е и основната причина за настоящата публикация, която бе планирана да излезе като книга и да поотлежи поне още едно десетина години, но това няма да се случи, поради необходимостта да избързаме и преварим враговете си. Затова ще я публикувам, докъдето съм стигнал. „Бабешко кале – портата на боговете” е най-пробългарската мегалитна студия, писана в най-новото време. Дали бе мислена, като такава, не знам, но такава се получи. Тук ще видите, един съвсем нов поглед и прочит на откритите от нас мегалити в Община Брезово и видяните от нас артефакти – българският прочит. Тук, няма да говорим за неизвестна цивилизация, за скални хора, за митичните траки, към които проф. Валерия Фол се стреми да причисли всичките тези мегалити и които станаха мода на говоренето и търсенето в България, ще говорим за българите, не като средновековно явление, както са представени в днешната ни историография, а като митологичност и праистория, като творци на светове и епохи . Това е съвсем нова дълбочина, която се превърна в бездна и над нея прелетях с крилата на интуицията и вдъхновението. Спекулативният научен ум е гравитация и аз го захвърлих! Ако искате да летим заедно, направете го и вие, преди да прочетете тази студия!

***

Покрай “Люляковото светилище” въведено в обръщение, от проф. Валерия Фол, (над село Бабек в посока село Свежен), в Сърнена гора, Бабешко кале е останало някак встрани, превърнало се е в един negliжиран обект, забравен с времето. Освен, публикацията на Петър Детев, че по склоновете му се търкаля керамика от ранножелязната епоха (и поради това, то е отбелязано и като селище), повече за него, нищо не се чува. Кое, обаче ни накара да го посетим? А, именно, “откриването” от нас, на мегалита “Плочата”. Неговият голям отвор е в посока североизток/изток и аз мислено прокарах от него, една линия, която премина през този връх. В хода на посещението и изследването му, на 15.12.2013 г., ние първом, минахме през “Люляковото светилище”, за да видим, какво толкова го рекламират и излизайки на “Стелата” пред нас величествено се изправи връх “Бабешко кале” със своите огромни

камънаци.

Не, че “Люляковото светилище” е без значение, нека не бъдем разбирани неправилно, но то всъщност е западната част на този велик мегалитен връх, а не един самостоятелен скален светилищен комплекс. Без “Бабешко кале”, “Люляковото светилище” стои някак си изолирано и не на място на този баир. Още, тогава казах на Мартин Константинов: “Мартине, истината е там на този връх, не тук”;)))) Затова, ние поехме от “Люляковото светилище” през седловината по западния склон на “Бабешко кале”, който за наша изненада се оказа терасиран. Терасите му са подзидани и ако не е растителността, откъм Запад/Северозапад, т.е. откъм страната на “Стелата” и “Люляка”, той би приличал на стъпаловидна пирамида.

Една от подзиданите тераси на върха, тук с изправени камъни

Вероятно, тези тераси, да са имали култово предназначение, но е напълно възможно, (както в Родопите сме виждали), върху тях да е било разположено и селище. Иначе, керамиката от ранножелязната епоха си се търкаляше по склона, точно, както я бе описал Петър Детев. Ние, обаче, при това си посещение не посетихме веднага върха, а се насочихме към една скална група, в която едната скала приличаше на еректирал фалос, а другата до нея бе полегнала върху двойка други скали и приличаше на влечугоподобно животно (дракон), което гледа на изток.

Наличието на тези мегалити, ни обнадежди и ние решихме, скоро да се върнем тук. Това стана след около 2 месеца, а именно на 9.02.2013 г. Подходът от върха бе на право отдолу, откъм юг към острата му куполна шапка и през дивотията.

Така попаднахме на първата скална обсерватория в Сърнена гора, която сме срещали досега, а може би и в Средногорието като цяло

Скалната обсерватория, изглед отдолу и откъм юг

Ние, често попадахме на такива в Родопите, имаме сведения за такива и в Стара планина, но в Средногорието, те не са често срещани. Затова, тази на връх “Бабешко кале” е с изключително важно значение. Представлява средноголяма стърчаща скала, по средата, разцепена със вертикален скален процеп, ориентиран точно по оста изток-запад,

Изглед на процепа откъм Запад

Изглед на процепа откъм Изток

а от източната ѝ страна, на една по-малка скала е изсечена група от кръгли дупки с различна големина и местоположение една спрямо друга, а вдясно от тях, по-голяма елипсовидна дупка.

Вляво от нея и малко по-надолу, на ръба на скалата е изсечена дупка под формата на сферичен триъгълник или полусфера.

Подобни изсичания за нас, не са изненада, изненадата е, че ги намираме и в Сърнена гора. Условно ги наричам “звездни карти”. Точният изток, това е една много важна точка в движението на Слънцето (Слънчева стоянка) по небесната сфера. То два пъти я посещава, при изгрев, един път на есенното равноденствие, втори път на пролетното равноденствие. Определено, можем да предположим, че “звездната карта” долу, отразява звездното небе преди изгрева в двете равноденствия или някакъв определен сектор от звездното небе в определен времеви отрязък в тези два времеви интервала. Но със сигурност, скалният процеп, горе е в пряка връзка със звездната карта, долу, затова формулирахме обекта като скална обсерватория. Възможно е процепа да служи и като визьор фиксиращ местоположението на определена група звезди, техният изгрев или залез, по време на периода на равноденствията. Разбира се, тази група звезди, трябва да я обвържем с пролетното и есенно равноденствия, което автоматично означава, че на скалата са изобразени звездите на зодиакални съзвездия, тъй като точките на пролетното и есенно равноденствия, винаги попадат в някой зодиакален знак и поради прецесията на равноденствията се изместват от едно зодиакално съзвездие в друго през годините*

* Прието е точките на пролетното равноденствие и на есенното равноденствие да се обозначават със зодиакалните символи, които съответстват на съзвездията, в които те са се намирали по времето на Хипарх. Пролетното равноденствие се отбелязва със знака на зодия Овен, а есенното – със знака на зодия Везни. В резултат на прецесията на равноденствията през годините тези точки са се изместили и сега се намират в съзвездията Риби и Дева.

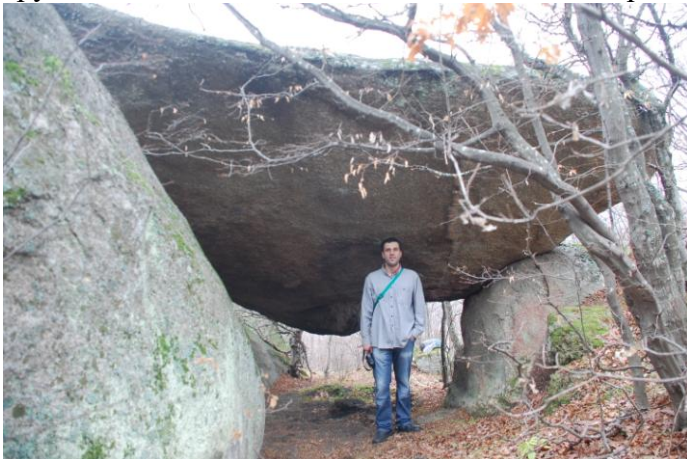
Прецизни археоастрономически изследвания биха могли да уточнят, кои зодиакални съзвездия или съзвездие са изобразени и по този начин да се достигне вариативно и до времето на създаване на скалната обсерватория. Елипсовидните дупки, при скалните “звездни карти” за мен не са изненада. И в Родопите ги има. Те са 1/1 с един египетски йероглиф, който на египетски, означава “уста” (или “отвор, вход”) (вж. <https://i.pinimg.com/originals/66/49/4d/66494d5d7f086aa850470c3a51197e75.png> ; [https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Mouth_\(hieroglyph\)](https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Mouth_(hieroglyph))), но също има връзка и с една египетска богиня Небет Хет или Нефтис. Но е ясно, какво би означавало значението “отвор”, “вход”, когато го отнесем към определени позиции на небесните тела, а не като означение на вход за подземен храм или рудник. Другият вариант е с този символ и съседният до него, да се фиксира изгрева на Слънцето по време на едно от двете равноденствия. Основания да допуснем и тази фантастична хипотеза, имаме, защото култовите практики по време на равноденствията, на един първичен, земен план, може да са свързани със земеделието и плодородието, но на втори, те имат дълбок космичен код. А именно по времето на равноденствието имаме: а) по време на равноденствията еклиптиката пресича небесният екватор; б) Равноденствието се разглежда спрямо центъра на Слънчевият Диск. Точката, в която центърът на Слънцето пресича екватора, докато преминава от Южното полукълбо в Северното се нарича точка на пролетно равноденствие, а противоположната се нарича точка на есенно равноденствие, т.е. чрез тези физични и планетарни особености, религиозните култови практики, могат да кодират за бъдещето, познания, далеч надхвърлящи законите на физическият Космос и познатите измерения на времепространството. Така, че, освен тривиалните познания за движението на Земята около Слънцето, въртенето около оста и т.н. и зодиакалните съзвездия, скалната обсерватория при “Бабешко кале”, може да

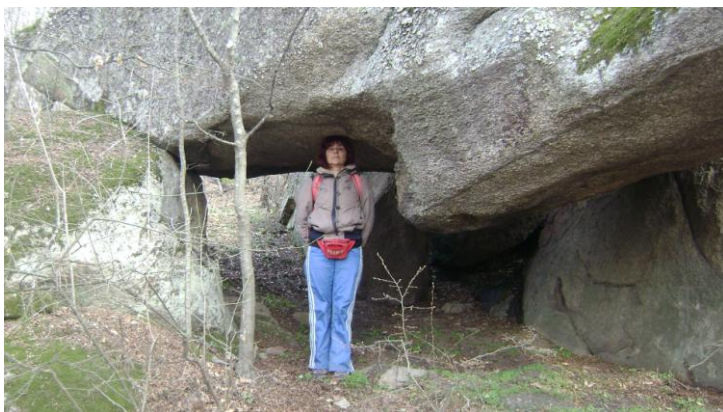
ни даде нещо далеч по-голямо като познание. Факт е, че тя, наистина е уникална сама за себе си и няма аналог, по начина на разположение на конструктивните си елементи и изработка.

След скалната обсерватория, ние поехме направо към върха, където под разпилянните руини от укрепление или светилище, иманярите бяха изкопали огромен, дълбок трап до основната скала. Там, друга керамика, освен тази от ранножелязната епоха (парче от съд с езичеста дръжка, към която се спускат ленти с насечки правени с желязно острие) не намерихме. Встрани беше захвърлен счупен хромел, от средиземноморски тип (IV в. пр. хр.), част, от който намерихме и на “Царюва къща”, както и на “св. Илия” при махалата Душка в Североизточните Родопи.

Те са от един тип, което ясно показва взаимовръзките със Егейският регион и Средиземноморието, но тук изненади няма. Факт е, обаче, че малко под върха или на него е била стривана или руда или зърно, което би могло да предположи и наличието на култови практики в тази посока. Решихме да слезем, за да огледаме, най-различни групи камънаци и... го видяхме. Кой? Той- Протодолменът!

Огромнен скален къс положен върху други два. Бихме го оприличили и като скален портал и дори вид промушвачка, чийто ориентир на отвора е североизток-югозапад. Тогава нямахме друга база за сравнение, затова го сравнихме с “Плочата” и спрямо този на Бабешко кале, той не изглеждаше вече толкова величествен, да не говоря, че “Стелата” спрямо него е просто един незначителен мегалит! В Сърнена гора, това е най-голямата мегалитна конструкция, която сме срещали засега, при която на два естествени, необработени камъка, е положен трети, като тях, макар и по-голям. Проф. Валерия Фол се бе опитала да ни прави една забележка относно употребата на терминът “протодолмен”... Тук трябва да обясним позицията си. Към този вид мегалитни конструкции в Сърнена гора, а и в Същинска Средна гора, където те са много повече, ние не подхождаме мисловно, за да търсим научна дефиниция, а интуитивно. Затова сега ще кажа: духът на тези мегалити е различен от този на долмените създадени от обработени или необработени скални късове или плочи. Те са твърде близо до самото природно естество и в хармония с него. Разбира се, може да са били изградени едновременно в една и съща епоха и от двата типа, но не съм на мнение, че в Сърнена гора или в Същинска Средна гора, това е било така. Ние, никъде не видяхме преходни форми или не сме ги открили, но не сме открили и съжителство на двата типа мегалити в района на един свещен топос. Затова ги казваме “протодолмени”, те носят зародиша, идеята, искрата на долменната култура. Като трябва да посочим, че такъв термин “протодолмен” все пак съществува: виж. “Урдолмен” <https://de.wikipedia.org/wiki/Urdolmen> .

И така стигаме до въпроса кой и как е правил тези мегалитни конструкции. Не един път е задаван този въпрос и аз винаги съм пращал питащият към това да четете митологии. Четете всички възможни митологии... Митологията е всичко безценно, което човечеството има като достижение от технологичен, мисловен, душевен и духовен порядък. Да не говорим, че за някои от технологичните постижения, на онази епоха,

днес може само да се мечтае. Десетте Божи заповеди не са постижение... Те са свидетелство за упадък... Но никой няма да ги разбере така...

Древногръцката митология ни дава сведения за това как, по какъв начин са градени мегалитните конструкции чрез митът за Зет и Амфион, синове на Зевс и най-важното, двама братя-близнаци. Неслучайно го подчертавам това. Според Омир, те са първите строители на град Тива, според другите варианти на мита, те построяват само градската стена на Тива. Именно строежът на тази мегалитна градска стена е митологичният пример и сведение за това, как са се осъществявали подобни градежи.

Нека да видим:

“Когато станали царе на града (Тива), братята решили да го укрепят Единствено високата крепост Кадмея била защитена от здрави стени., а целият останал град бил незащитен. Братята сами построили крепостните стени около града. Колко различен бил трудът им. Могъщият като титан Зет носел огромните каменни блокове. Напрягайки всички сили, той ги подреждал един върху друг. Амфион, обаче не носел камъни. Очарователните звуци на неговата златострунна лира ги карали сами да се движат и да се подреждат във висока и непревземаема стена

(Николай Кун. Старогръцки легенди и митове Том Първи, стр.144)

Двамата братя-близнаци, божествени синове на Зевс и Антиопа (според единият от вариантите на мита) ни показват два метода на мегалитен градеж. Единият, наследство от великанските раси, а вторият чрез локална антигравитация, при която камъкът се обезтегля, но не губи механичното си движение, нито потенциално, нито кинетично. Антигравитацията, между впрочем е упомената като основно средство на придвижване на виманите на индийските митологични богове, но и на възприетите за гръцки такива, като например Сито/Деметра. Индийците притежават стотици томове непреведена техническа литература за строежът на такива машини в най-различни разновидности. Познанието и приложението на антигравитацията в митологичните времена е факт. Интересна е технологията, чрез която Амфион обезтегля камъните и ги кара да се нареждат един върху друг в огромна мегалитна стена. Това е една определена мелодия от неговата златострунна лира (набор от вибрации с техните честоти). Впрочем тази лира (или китара, в другият вариант), не идва в ръцете му от нищото. Тя е подарък от Хермес (в едната версия) или от Аполон(в другата) , т.е. имаме препредаване на технологии от безсмъртните богове към смъртните вече синове на Зевс, защото Зет и Амфион, макар и синове на Зевс, макар и божествени близнаци са вече смъртни.

Свързването на божественото близначество с мегалитното строителство на градове в мита има своето продължение, в легендите за основаването на много селища по територията на България. Защо не, "Правите камъни", ли? Ами, защото то е просто една констатация на настоящото местно население, че двата мегалита стоят вертикално. Това е едно профанно наименование, показващо, че настоящото местно население, няма дори легендарни сведения, нито наследствена памет за тези два мегалита. Но, този, който ги е нарекъл “Братята”, може би, знае нещо, повече. Защо, обаче името “Братята” не бе одобрено от проф. Валерия Фол и тя се е заиграла с едно такова профанно наименование? Причината сме ние. Ние ги оповестихме така, както ни бяха предадени като име “Братята”. Изправен може да бъде всеки камък, но “Братята” това е идея, това е концепция, това е визия... Оказа се в територията на днешна България, битуват често

легендите, в които се предава, че еди кое си село е основано от двама братя-близнаци. Това едва ли е случайно съвпадение. Както едва ли е случайно хрумване, че първото име, което чухме за двата големи мегалита над село Рахманлий е “Братята”. Не, ние не ги чухме като “Правите камъни”. Защо протестирам последното простолюдско наименование? Защото има митологична визия и разказ свързани с методиките на мегалитното строителство, в които участват двама братя. Тази визия, обаче определено е дълбоко кодирана в топонимията на района. Да вземем, например, връх Братан (Малък и Голям Братан), чието име, отново ни отвежда в тази посока <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/750430> ; <https://ru.wiktionary.org/.../%D0%B1%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B0...> . Когато преформулираш публично, един топос, ти отнемаш, не само неговото възможно идейно съдържание, но и убиваш бъдещото знание и съзнанието, което ще се изгражда връз основа на него. Затова тези два мегалита не бяха записани като “Братята”, впоследствие, а като “Правите камъни”.

Най-накрая, това, на което трябва да обърнем внимание е името на селото Бабек. Бабешко кале е връх, разположен северозападно от него. В Родопите пък, също имаме село Бабяк с връх Бабешка чука, който също е укрепено скално светилище (вж. https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D0%B1%D1%8F%D1%88%D0%BA%D0%B0_%D1%87%D1%83%D0%BA%D0%B0). Така, село Бабек с Бабешко кале в Сърнена гора има своят родопски аналог в село Бабяк с Бабешка чука, светилища от един и същи времеви период с тази разлика, че Бабешко кале в Сърнена гора има и своят мегалитен протодолмен, скална обсерватория и други, най-различни мегалитни конструкции свързани с недобре проучената му, но пък затова щедро рекламирана западна част, т.нар. “Люляково светилище” (вж. http://sunny-new-world.blogspot.com/2016/03/blog-post_24.html). Само тази съпоставка е достатъчна, за да се види ясно, че Бабек/Бабяк е свещен топоним. В Родопите и Стара планина, той съществува и под формата Баба (връх Баба), и под формата Баблон (село, махала), което само по себе си е един уникален факт. Какво прави, обаче науката от времето на социализма насам? Тя не го осмисля като един свещен топос, а всячески се стреми да намери “нормално” или тривиално обяснение на неговата топосна характеристика, за да избегне всякакви сравнения с Бабил, Бабел, Бабилен, с една дума Вавилон. Но, няма как да избегне факта, че връх Баба е светилище и върховете над селата Бабек в Сърнена гора и Бабяк в Родопите са светилища. Така, в крайна сметка се стига до това топосът Баблон да бъде обяснен със славянски географски термин

" Разпространението на географското име Бабел(а) и Баблон в различни дялове на Родопите показва, че и дума не може да става за името на град Вавилон, а имаме работа със старинния славянски географски термин “бабел”.

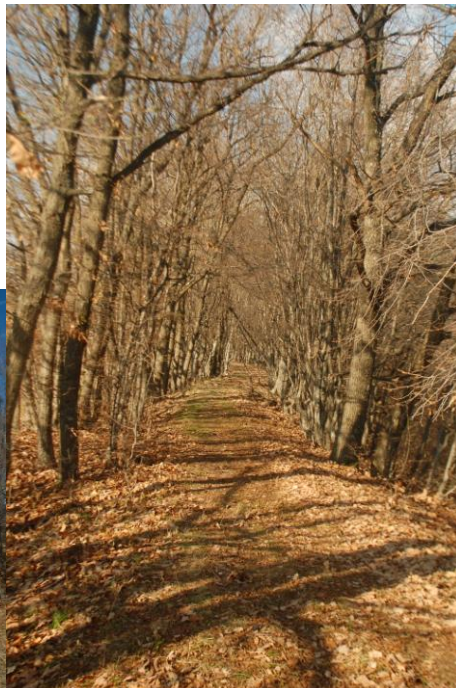
Както свидетелства Антон Чаркаджиев от Историческая музей в Смолян (сам родом от онзи край), заселката Баблон се намира върху едно заравнено разлато възвишение. Това обстоятелство ни подсказва и какъв е произходът на географския термин бабел. Той е образуван с наставката –ел от друг такъв термин – баба „връх, възвишение с разлато, широко било“. (вж. https://toponymio.wordpress.com/2017/10/20/bablon_momchil_chalakov/).

Всичко хубаво и звучи убедително, ако самият Вавилон не бе разположен на седем хълма (подобно нашият Пловдив) и единият от хълмовете, в северната му част, не се казваше Бабил (вж. https://ancient-east.do.am/publ/drevnij_blizhnij_vostok/drevnij_vavilon/vavilon/84-1-0-1187).

С една дума, “славянският географски термин” не е нищо повече транспониран академски такъв или двата термина имат един общ древнобългарски корен. С една дума

Бабел и Баблон в Родопите са си точно със значението, каквото имат в акадският, а именно bāb-ilī(m) - “врата на бога” или bāb-ilāni – “врата на боговете”. Ако отнесем това към топонима Бабек в Сърнена гора, солидното мегалитно свидетелство, северозападно от връх Бабешка чука, допълнително ни свидетелства на терен, че той означава, точно това, както и наличието на мегалитът “Братята”(при село Рахманлий). И макар в миналото село Бабек често да е местело местоположението си, поради османското нашествие, това местене, не е било много далече от днешното му местоположение. Другото съществено свидетелство е терасирането на западния склон на Бабешко кале (и западния склон на отстоящият западно от него връх), терасиране, което би могло да играе роля на “стълба към небето”; “стълба към боговете”, на вид зикурат, стълба, по която самото Слънце, може да се изкачва от Дуат (Запада) към началото на своят изгрев от Изтока или обратното. Тук също трябва да кажем, че един от вариантите на древнобългарските светилища е именно пирамидален връх със стъпаловидни склонове, който се е наричал “теме”. Това е важно да се отбележи в подкрепа на идеята за свещеността на топонимът “Бабек”.

Учените много правилно предполагат, че названието Бабил има несемитски произход и е свързан с някакъв неизвестен език, предполагаемо протоефратски или шумерски и е осмислен с времето като Бабили/Бабилим. За да потърсим корените на този топоним, трябва да се обърнем към праисторията на древнобългарската племенна общност, разделила се на две, след гражданска война (според “Джагфар Тарихи”), 11 000 г. пр. хр. Едната ѝ половина, начело на кан Газан (Казан) извършва мащабни преселения по цялото земно кълбо. Една клонка на това преселение, основава империята Самар (Шумер), която обхваща и Балканите, освен Близкия Изток. Именно, на някои от древнобългарските езици (а всички те са били 7 и са се смесвали помежду си, вследствие етногенезисните процеси), ще срещнем тази дума “Бабил”, Бабек, Бабяк, Баба... Разбира се, трябва да отбележим, че и алпът Кубар- Гръмовержецът (св. Илия), носи прозвището “Бабай” (баща, дядо). Западно, от “Люляковото светилище” до самото село Аджар (Свежен), стои именно “Свети Илия” с неговата свещена могила

и минаващият под него дъвен друм който през връх Могилата ни свързва с Юнчал. Така в стоящият зад обрзът на Свети Илия, алп Кубар Бабай отново можем да

провидим връзката на топонима Бабек/Бабяк с високият планински връх “Бабешко кале” и протичалата култова дейност на него.

Но, нека се спрем на легенда за кан Газан (Казан)

“Булгарска легенда, разказана от Гали, гласи, че веднъж убирите напълно изстребили иделският род на богатириите – елбирите, които били главни защитници на всички останали по-слаби иделски родове. Единственият оцелял елбир – младенец, син на вожда на иделците, победителите-човекоядци решили да изядът и го хвърлили в газан (котел). Но, алп Бури не допуснал гибелта на момчето. Той вдъхнал нови сили на ранената майка на детето и тя с последно движение блъснала котела със сина си във водата. Реката, по волята на духа на речната вода Су-Анасъ, понесла котела към голямо и непроходимо блато. Тук Су-Анасъ се превърнала в лебед (гъска) и извикала на помощ мъж си, алп Бури. Вълкът не могъл сам да се добере до котела, затова подгонил към блатото един елен (лос) и му заповядал да вземе младенеца. Еленът донесъл момчето и една вълчица по волята на Бури нахранила принца, когото започнали да наричат и Газан и Магулъ (Син на Мага-Вълк” и Бурджан “Вълча Душа” и Чингиз (Тингиз, Магиз) “Подобен на Вълк”...

Когато Газан (Казан) бива спасен, той е младенец, малко дете. Направих си труда да потърся тази дума “бабек” останала ли е някъде в потомците на древните българи в Азия и техните родствени клонове и след много труд..., да, думата “бабек” се е съхранила в езика на татарите-мишари (буртаси, мещери) (примерно виж.

<http://www.protobulgarians.com/Kniga%20na%20Aleksandaar%20Bayar/BAJAR-KNIGA-CHAST-6.htm>), една отклонка от етногенезата на древнобългарската племенна общност и

означава именно това “младенец, малко дете”! (Виж.

https://dic.academic.ru/dic.nsf/personal_names/6110/%D0%91%D0%90%D0%91%D0%95%D0%9A ; виж и <https://classes.ru/all-russian/russian-dictionary-Vasmer-term-1180.htm>) Това беше Ключът!

Аз просто изригнах като вулкан отвътре... и твърде лесно достигнах до още един исторически факт свързан с древнобългарската племенна общност, а именно въстанието на иранските хурамита срещу Арабският Халифат, в Северозападен Иран (<https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D0%BA>), водача, на който се казва Бабак Хоррамдин, наречен Бабек, но неговото истинско име е Гасан (на арабски Хасан)! (что настоящее имя Бабека — Гасан). Тук не мога да не допусна, че в основата на въстанието на хорамитите е именно митът за кан Газан, последният елбир, който оцелява и възстановява елбирският род на българите. Газан е и Бабек – Младенец. Двата етнонима се срещат във водача на въстанието Бабак Хоррамдин и това, едва ли е случайно съвпадение.

Нека сега обърнем внимание и на топонима Аджар, старото име на село Свежен. Името е странно, откъдето и да го погледнеш, още повече, че не се знае, откъде идва и какво е значението му. Някога и аз бих приел за тълкуванията на местният художник Христо Станчев за произход на името от арабската дума Хаджар, което означавало “камък” или с изпадане на “х”-то поради особеностите на местният говор, който наистина е характерен с това и в близките села и бих се задоволил със значения като “здрав”, “каменен” или със синонимното на това тълкуване, че името идва от здравите и непокорни българи живели тук. Наистина, когато топонимът е единствен на територията на Дунавска България и няма нито писмени, нито легендарни сведения за значението, тълкуванията на етимологичното му значение, могат да бъдат всякакви и да дойдат отвсякъде, както в случаят с изпадането на “х”-то. Въпросът е, че топонима Аджар и Аджария съществуват на още едно географско място на нашата планета и това

е в Кавказ, Западна Грузия. В Западна Грузия, съществува полунезависима, автономна област Аджария с население, което се нарича “аджарци”. (Вж. Аджария, аджарци <https://zen.yandex.ru/media/kavkazplaneta/gruzinyadjarcy-kto-oni-chem-otlichaiutsia-ot-ostalnih-gruzin-pochemu-perehodi-at-iz-islama-v-hristianstvo-616ea5a3e649aa36ed0c5b0a>), което междувпрочем също не знае, откъде произлиза името на тяхната област! Защо го отбелязвам това? За да отпадне хипотезата, че Аджар идва от Хаджар с отпадането на “х”-то! Не, Аджар си е Аджар, а Хаджар си е Хаджар! С едно дума, Аджар си съществува като самостоятелно име и топоним! Име и топоним, което има общо с турците, дотолкова, доколкото те са владели тези земи и в двата случая, в България и Западна Грузия. Тогава? Тогава на мен лично, веднага ми идва допускането, че името е древнобългарско и на помощ ми идва древнобългарският епос “Сказание за Чулман”, където, когато се говори за алпа Мар сиреч Слънцето се казва така:

(10) Повече от всичко на света

Мар обичал да приема
образите на ослепителния **Аджар**
и прекрасния златогрив кон **Кеме**.

Така Аджар, освен топоним се оказва и теоним. И дори, изначално, това наименование е теоним, ако мога така да се изразя, характеристика на алпа Мар (Слънцето), на силата на слънчевото греене ! И сега, да видим наистина, какво е арабското му произношение. Арабското му произношение е Азхар, отново със същото значение на “бляскав, светъл, сияещ, слънчев” (вж. Азхар [https://en.wikipedia.org/wiki/Azhar_\(name\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Azhar_(name))), но тук вече можем със сигурност да мислим за пренос на древнобългарски езиков субстрат в арабският език. Затова оставяме тълкуването изцяло върху древнобългарският езиков субстрат и седемте български езика, независимо дали те се признават от съвременната наука или не. Да продължим: “Хората от Свежен го превеждат и като хубав, снажен човек.” (<http://www.konceptualno.com/places/selo-svejen.html>) На башкирски (тюрски) Азхар е със значение “много красив”. Разбира се, в контекста на посоченият от нас теоним Аджар, това също е една от характеристиките на алпа Мар (Слънцето), макар за това да съществува друго теонимно определение “Абалан”

(11) **Мар** бил най-красивият
от всички **алпи-дивове**,
затова получил прозвището **Абалан** -
но не това било главното в него.

Но е ясно, че определенията “красив, хубав, снажен” са синоними на теонимните “бляскав, светъл, сияещ, слънчев”. Още, повече, че в древнобългарският епос “Сказание за Чулман” красотата на алпът Мар дава основание алп биката Сомор и тъма тарханът Яга Албасти да откраднат неговият образ чрез кърпата му за лице и да го придадат на хората, усъвършенствайки по този начин телата им!

В този ред на мисли, корените на произхода на топонимът Аджар трябва да свържем с мегалитните слънцестоянки, с които изобилства районът, заключен между селата Зелениково, Златосел, Аджар, Бабек и Рамали, отразяващи Слънчевата Пътека с равноденствията и слънцестоянията.

Мислех с това този анализ за приключен, докато не ми попадна тълковният речник “Карачаево-балкарски имена и фамилии”. Там на стр. 39-та, четем: “АДЖА, А Д Ж А . Имя исконное, означает старик, старший брат [2]. “Всъщност да ви кажа, точно това съм очаквал да прочета: “старец”, “по-голям брат”. (Да си припомним

и теонима “Бабай” - баща, дядо) Отново топонимната етимология ни връща към идеята за братята, основатели на селища, която междувпрочем е широко разпространена в легендите за основаването на доста български села (както и при село Бабек), но все пак тук, в слънчевият контекст на топонимията, тя добива съвсем друг смисъл. По-младият, по-малкият брат е Бабек и той е долу, докато по-големият брат е Аджар, но той е горе, на високото. Тази ос на разположение, която най-вероятно е и ориентирана по изгревът и залезът на зимното слънцестоене (Стара Бога-Млада Бога), за което ни говорят разположените по пътя между двете села Бабешко кале с “Люляковото светилище”, както и могилата на св. Илия подсказва един общ замисъл и план на създаването на двете села, от порастналите синове на старата баба, представена в легендата за основаването на село Бабек. Така, че дали село Аджар възниква след падането на България под турско робство е твърдение, което трябва да бъде поставено под съмнение с оглед на достигнатите изводи в досегашните разглеждания. То най-вероятно е възникнало в дълбоката древност, но историческите събития и обстоятелства в различните епохи са менили местоположението му в районът, както това е ставало със село Бабек, Рамали, Зелениково и т.н. В древнобългарският епос “Сказание за Чулман”, алпа Мар има и прозвището Ут, Мар Ут. Това е прозвището му именно в Шумер. Там Уту/Шамаш е слънчевият бог и неговият епитет е “Баббар”, т.е. “Светлият, Сияйният”, аналогично на това, което е Аджар.

И тук се връщам на мита Су-Анасъ, духът на речната вода е лебед/гъска, т.е. Хамса/Хамза! Още едно потвърждение за топонимното дърво, за тази взаимосвързаност на топонимията на селата Зелениково (Хамзаларе), Бабек, Рахманлий, Аджар (епитет на алпа Мар-Слънцето), Турия - хипотеза, която допуснах, но която се потвърждава с всяко едно вдълбаване на моята мисъл в този край.

Затова, ако се търси обяснение на тези топоними и на мегалитните конструкции в района, от гледна точка на днешната тракология, то това обяснение, ще бъде повърхностно, половинчато, а понякога и неверно. Да вземем "Кутела". Този паметник ще си остане завинаги без обяснение, ако се опрем на тракологията. Още повече, че елинските исторически източници, дават много малко сведения относно т. нар. "мегалитна култура". Доста спорно е дали тя е тракийска. Но, има едно "но".... Доста от мегалитните паметници, биха намерили своето обяснение, ако се опрем на древнобългарските епоси и легенди, произхождащи от района на Волжка България, особено тези в Средногорието. Дойде времето и на “Кутела”. Този паметник, сочен за средновековен, стои някак си, като насаден, източно от връх Братан и сякаш не му е мястото там. Няма как да бъде обяснено, защо е там. Но, когато го свържем с легендата за кан Газан (Казан), “Кутело”, намира съвсем естествено, своето обяснение. Той е създаден като символ на казанът за обредна храна, в която Газан е хвърлен, за да бъде изяден.

Разбира се, всичко това има и своите шамански древнобългарски съответствия. Казана стои там, където трябва да бъде създаден новият шаман. Неговото тяло се разчленява на парчета, хвърля се в казана и се вари цели три години, след което тялото му се пресъздава, изковава отново, но е вече от съвсем друг тип, „преобретена материя” т.е. одухотворена физика със съвсем различни, свърхестествени възможности. Не бива да забравяме и древнобългарският тенгриянски космогенезис, в който планетата Земя е гранитна чаша окачена на едно от клончетата на Бой Терек (Световното дърво). В този ред на мисли, „Кутело” над Рамали е един от най-ярките древнобългарски тенгриянски паметници и свидетелства, а преработката на мита за Газан и невъзможността да се разберат от елините, тайните на древнобългарското шаманство

Емблематична скална докана в близост до „Братята” с два едновременно вклинени камъка във връхната ѝ част на процепа между двете скали. Пореден, несъмнен символ на божественото близначество.

В долната част на лявата скала образуваща доканата е изсечено продълговатото лице на викащ или произнасящ заклинание шаман в анфас. До него, вляво е изсечено изображение на параболиращо издигащ се от земята объл предмет. Вероятен запис на начина на „строеж“ на скалната докана и различните мегалитни конструкции в района. Изражението и формата на лицето напълно съответстват на множество шамански маски.

е довела, впоследствие до възникването на целия комплекс от митове за Загрей и най-вече частта за неговата смърт, защото тук говорим за древнобългарски събития, от 11 000 г. пр. хр., които са претърпяли доста географски редакции в различните точки на земното кълбо. В крайна сметка, аз бих свързал и топонимът Казанлък с “Кутело” под връх Братан.

Сега, нека от човешкият свят на древната българска праистория преминаем към алповият/божески свят.

Там също имаме двама братя като кановете Алмъш и Газан, но вече братя-близнаци, а именно духът на светлината Мардукан (Нардуган) “Роденият (дукан, туган) от Слънцето (Мар, Нар). Той бил син на алпа Ур и Туран, а приемал облика на дракон със змийска опашка – Атряч или Барадж, на фанстатичната птица Сенмурв – Симбир и враната (гарвана) Карга, заради, което го наричали също Бирул, Атряч, Барадж, Симбир, Карга.

Негов брат-близък е Духът на реколтата, приплода и благодатта Самар (Чумар) или Гюлджимеш “Цвете (гюл) Плод (джимеш)”. Самар можел да приема образа на юноша с плитки – символи на класовете на мъжката сила, на дракона Елбеген, бика и други домашни копитни животни, поради, което е бил наричан също Тюрк или Улкер (Великият Бик), Алабуга (“Петнистият Бик”); негова жена била духът на растенията Ашна или Гюлджихан “Цветен (гюл) Венец (джихан)”.

Духът на светлината Мардукан (Нардуган) и изключително ясно засвидетелстван, както с различните мегалитни конструкции в района, така и със скалната обсерватория на Бабешко кале, така и с топонима Аджар (с. Свежен), така и с връх Змеевица, край с. Рахманлий, тъй като и двамата братя-близнаци изявяват две форми на дракона - Барадж и Елбеген. Този връх можем да кажем, че се явява техен общ дом и израз, както и близкият нему връх Колас.

Духът на приплода и реколтата, братът-близък на Мардукан, Самар-Гюлджимеш. Неговото присъствие в района на селата Хамзаларе, Бабек, Рахманлий, Аджар, Турия и т.н. също е много силно. Разбира се, Мардукан и Самар-Гюлджимеш, не бива да бъдат

делени. Те трябва да бъдат разглеждани именно в тяхната цялост като характеристики и божески функции и атрибути. Именно това ни подсказва древнобългарският мит с близначеството им. И вижте сега, Самар-Гюлджимеш е Бабек – юноша с плитки, символи на класовете на мъжката сила... Трябва много добре да запомним това негово описание, тази негова атрибуция - плитките, защото бъдещето ще ни я онагледни. По сведения, такъв бронзов артефакт- статуетка е намиран в миналото между селата Бабек и Зелениково.

Реконструкция образа на алпа Самар по спомен

Но е достатъчен и факта, че в района, той е оставил следите си върху топонимията (Зелениково, Розовец), един път и втори път върху самата природа и самият земеделски бит. Нека само си спомним, какво е старото име на Рахманлийска река – Гюл дере. Е, ще кажат, това е по турски. Е, да, ама съвпаденията са твърде откровени, за да ги премахна с едно тривиално обяснение с турският език. Разбира се, водният елемент се споделя и от двата близнака, защото друг връх, който олицетворява, духът на Слънцето – Мардукан е връх Братан, от чието югоизточно подножие извира Гюл дере. И сега забележете, Гюлджимеш - “Цвете (гюл) Плод (джимеш)”. Но, под “гюл” в района, винаги се е разбирало розата (маслодайната роза), така, че този епитет на духът на изобилието Самар се отнася за конкретно растение и това е маслодайната роза, чието отглеждане в района е засвидетелствувано още от античността и римската епоха (вж. <https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D0%BD%D0%BB%D1%8A%D0%BA>). Факта, обаче, че е привнесена от Индия и на територията на днешна България и е търсено подходящо място за отглеждане, аз бих свързал с миграциите на древнобългарските племена от долината на Инд (заселена от синдийците на кан Газан), засвидетелствувано от епоса “Веда Словена” (земя Харапска и преносът от нея на растителни култури, съвсем ясно отбелязано в Песните) и епосът “Сказание за Чулман” (разгромът на Булгар Сънджак), т.е. в района тя ще е отглеждана доста по-рано от епохата на античността.

Свидетелство за казаното по-горе са и самите монетни находки от района на Казанлък на Ставри Топалов, където на монета от времето на одриският владетел Аматок (389-356)

https://e-vestnik.bg/imgs/bulgaria/Traki_roza2-L.jpg; <https://e-vestnik.bg/3139/спорове-и-измислици-за-розата-като-симд/?fbclid=IwAR2MZ1G0t8crv4XIH83ZX9rFBgtwF2sKhrQEe4qtSdgEhdniwkCyw1k71E>

имаме изобразена роза и двойната брадва лабрис, която обикновено се смята за атрибут на владетеля. От другата страна на монетата има изобразен грозд. Тук, обаче, аз ще направя друго тълкуване на тези два символа: на монетата са атрибути на двамата братя-близнаци Мардукан и Самар-Гюлджимеш. За лозата (гроздето), „Веда Словена" също свидетелства, че е пренесена от земята Харапска, т.е. от долината на река Инд. Там дори, този пренос е малко комичен, защото канът на емигриралите, трябвало, отново да се връща в Харапа, за да си вземе пръчка от предишното негово лозе, за да я развъди тук. Така че, по-късните легенди свързани с отглеждането на розата в този район са всъщност опити за прикриване на исторически събития свързани с историята на древните българи.

В Самар/Шумер, създаден от самарците (клон на синдийците на кан Газан), брадвата е атрибут на Мардук (Мардукан). И така на монетата са символите на двамата братя-близнаци Самар и Мардукан. Мардукан е този, който дава енлилството като земна власт и господство, затова и символът му брадвата става и символ на царската власт, на управлението.

В легендата, в която се казва, че розата и богинята на любовта и красотата Венера били родени от една утроба, затова, тя е най-красивото цвете е визирана жената на Самар-Гюлджимеш, Ашна Гюлджихан - “Цветен (гюл) Венец (джихан)”, затова отново на една от монетите е изобразен фрагмент от фреска от тракийската гробница в Казанлък – знатна тракийка върху трон, която с дясната си ръка посочва към маслодайна роза. (фреската е от края на IV и началото на III в. пр. Хр.). тази „знатна тракийка" е Ашна-Гюлджимеш – духът на растенията. Затова на фреската тя е изобразена така, като посочваща маслодайната роза. Тя е нейният дар и нейният най-съкровен символ. (Нейният образ в Месопотамия е Ашнан <https://mythology.wikia.org/wiki/Ashnan>) Все повече и все по-ясно се вижда, че населението заселило, живяло и създавало култура, бит и ценности в този район на Сърнена гора е от българите-синдийци създали Самар в Междуречието и "Харапската култура" в долината на река Инд или има емиграция и заселване на това население, оттам, тук в тази част на територията на България.

***

Нека се върнем към образа на древнобългарският Май/Мар/Мардуан. В Шумер, той е Мардук, бог на есенното слънце, заклинанията и предсказанията. Факт е, че на Бабешко кале и в околностите на селата Зелениково,

Мегалит от с. Хамзаларе (Зелениково) ориентиран точно по есенното равноденствие

Бабек и Рахманлий (Розовец) към пролетното/есенно слънце са ориентирани по-голямата част от мегалитите, които визират “слънцестоянки” (вж.

Скални докани в северната част на Бабешко кале

. Още повече, че скалната обсерватория (вж.

Дясната страна на процепа има формата на човешко лице, което гледа в източна посока и в определена точка на небесната сфера

<http://www.voininatangra.org/modules/xccal/displayimage.php?pid=15196&fullsize=1>) ни свидетелства, че наблюдението на есенното и пролетно слънце е съчетано с наблюдение на звездите и вероятно гадаене по тях. Според “Джагфар Тарихи”, това е нещо типично древнобългарско.

Самарците (клон на синдийците) вярвали, че с разположението на звездите или другите небесни явления, Всевишният им показва бъдещето; затова много почитали гадаещите по звездите и постоянно наблюдавали небето. (Джагфар Тарихи, част 1, стр.270-271)

Важното, обаче в образът на Май/Мар/Мардуан е свързаността му със самият връх Бабешко кале и руините върху него:

“Първият вожд на самарците бил Май или Мар, поради, което неговите потомци се наричали Мардуан или Мардукан...

Образа на Мардукан в профил от с. Хамзаларе (Зелениково)

Той живял 300 години и бил истински праведник, заради, което след земната му смърт Тангра го пренесъл на осмото небе. Погребали го в седеметажна кула-гробница. Кулите-гробници на другите владетели и знатни жители на самарците наричали в памет на Мар ‘Май-юли’ (“Пътят на праведният Мар (към небето)”, като искали Всевишният да ги дари със същите милости след смъртта.”

Със строежът на кули се е почитал и Мардук в Шумер

https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B8?fbclid=IwAR0FtJ_f9Uo6HHhCgPYtEaV8P6jSei-avFxpri_Kp1pA_JNPYK8NQu8Zj-M

Затем он построил у южной цитадели Вавилона массивную стену с круглой угловой башней, оставив на ее каменных стенах надпись: "К Мардуку! Великий Господин, божественный создатель, который живет в Эсагиле, Господин Бабиля, его господин; Саргон, могущественный царь, Царь земли Ашшура, царь всех. Правитель Бабиля, царь Шумера и Аккада, кормилец Эсагилы и Эзида". Первоначальное наименование города пережило века, и до сих пор самый северный из холмов на месте древнего Вавилона называется Бабиль

Фактът, че западният склон на Бабешко кале е зикуратно терасиран, а към него води солидно изградена от камъни и грижливо поддържана пътна инфраструктура.

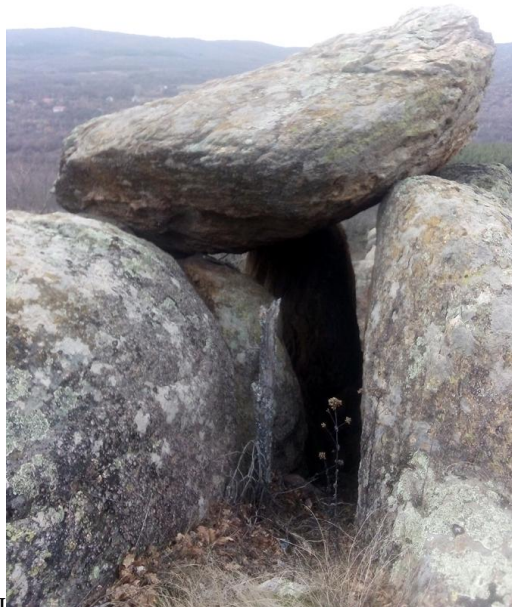
Вж.

, която подсича и преминава цялото му източно подножие, завърта на юг и излиза на запад на седловината, говори не просто за значимостта на Бабешко кале като градище и светилище. Всички белези събрани и анализирани, навеждат на мисълта, че на върхът му е имало изграден, вероятно през ранножелязната епоха, а може и по-рано “май-юл” – кулагробница, която е съществувала през целият дохристиянски период, посветена на Мардуан или на владетел негов последовател или на двамата братя-близнаци, едновременно Мардуан и Самар. Вероятно, тя не е била голяма, тъй като самият връх “Бабешко кале” с неговата островърха пирамидална форма, може да се счете за символизиращ “световната ос”, по чието движение “нагоре” – “надолу” се извършва преходът между световите небесният-земният и подземният. Именно това е “Пътят на праведният Мар (към небето)”. Този път има своите

физически измерения за поклонника със своите екзотерични (външни) формули, каквото е движението на Слънцето по небесният купол. Тази формула е получила своят израз не само с пътната инфраструктура, но и с мегалитното строителство, при което имаме преобладаващ брой мегалити в подножието на Бабешко кале пряко свързани с “докана”-та на Близнаците (Диоскурите) (скална докана), с ориентация “изток-запад”, както и мегалити, които са по-малко на брой свързани с лятното слънцестоене, т.е. с ориентация североизток-югозапад, както и един перфектно илюстриращ “Портата на боговете” мегалит (тип “пиростия”) съчетаващ и двете “слънцестоянки” - изток-запад и североизток-югозапад

„Пиростията” – северните склонове на Бабешко кале

„Пиростията”, село Златосел

(вж. <http://www.voininatangra.org/modules/xcal/displayimage.php?pid=15174&fullsize=1>).

Именно един такъв, мегалит, чиято ориентация е “североизток-югозапад” е и протодолменът намиращ се в близост до руините на върхът. Той е най-високо разположеният мегалит на Бабешко кале, въобще и

можем да допуснем, че визира чрез лятното слънцестоене, именно краят на “Пътят на праведният Мар (към небето)”. Защо? Защото по време на лятното слънцестоене “Слънцето изгрява на североизток (в най-северната точка на изгрев на хоризонта), на пладне се издига най-високо – на 72 градуса над хоризонта за нашата географска ширина и залязва на северозапад (в най-северното си положение от точката “запад” на хоризонта). Това е най-дългият видим от нас път на Слънцето по небето, съответно и най-дългият ден – 15ч.20мин.” Именно, най-високата точка, която Слънцето достига и се задържа 10 дни е символът на краят на “Пътят на праведният Мар (към небето)”, а посоката север винаги е символизирала “пътят на боговете”, докато югът е “пътят на предците”. Това идва да обясни фактът, защо херооните- светилищата на Божествените Близнаци са се правили на високи върхове (вж. https://en.wikipedia.org/wiki/Castor_and_Pollux)

Връх “Бабешко кале” е на практика, един двуглав връх, чийто краен западен дял е по-нисък, (наречен “Люляково светилище”), а източният дял е по-висок, островърх и пирамидален и е наречен “Градището” или “Бабешко кале”, а двете му части са свързани със седловина, но важното, което трябва отново да подчертаем, но вече в контекста на дуалността и Божественото Близначество е, че култовата дейност се е развивала и на двата му дяла.

Разбира се, наличието на толкова много мегалитни паметници свързани със слънцестоянките ситуирани около самият връх, навежда на мисълта, че самият връх “Бабешко кале” (Градището) като “ос на света” е използван и за наблюдението на “Пътят на Слънцето”

Вж. Скален слънчев кръг по северните склонове на Бабешко кале

. В това се убедих лично, когато един ден присъствах на залезът на Слънцето в самият връх около месец преди пролетното равноденствие. Тогава (27 февруари 2021 г.) Слънцето залезе в западното понижение на връхът именно към седловината на западната терасирана част в посока на западния му светилищен дял

Вж.

, на който имаме специално изправен камък, наречен от В. Фол “Слънчева стела”. Много вероятно е тази “стела” да маркира и залезите по времето на есенното равноденствие (залез най-южно на запад), но най-вече зимното слънцестоене (когато Слънцето в Северното полукълбо залязва в крайният югозапад и изгрява от крайният югоизток).

Скални стели.

с. Бабек

с. Хамзаларе (Зелениково)

с. Върбен

И ако приемем, че “Бабешко кале” е наистина използван като естествен гномон, то вероятното позициониране на гигантският протодолмен под върхът с фиксация на североизток, вероятно идва да ни подсказва, че по време на зимното слънцестоене, Слънцето би трябвало да залязва над

самият връх или в точка в близост до връхната му югозападна част; респективно, подобно нещо би трябвало да се наблюдава по време на лятното слънцестоене при изгревът му на североизток, т.е. връхната му част би могла да бъде свързана със слънцестоенията, а средината и подножието му с равноденствията. Тогава двата символа открити от нас в източното му подножие

Вж.

би трябвало да са свързани и с равноденствията и най-вече с пролетното, такова, когато силата на слънчевото греене се увеличава, по-важното, обаче е, че единият от символите

, полудъга или полукръг с точка в центъра, чиито краища са обърнати към земята, би могъл да се счете, по-скоро като символ на “слънчевата пътека” или “дневната дъга” (Примерна слънчева пътека

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/90/Sun-path-polar-chart.svg/660px-Sun-path-polar-chart.svg.png> и https://bg.vikipedla.com/wiki/Sun_path

) , а не на намаляващата Луна – С, по време на изгревът в есенното равноденствие, което бе първоначалното ми предположение, тъй като подобна позиция на лунният сърп, каквато е изсечена на камъкът – обърнато U има само на екваторът, а ние сме в северното полукълбо.

Двете точки, пролетното и есенното равноденствие, в които Слънцето преминава ту в северната небесна полусфера, ту в южната са наистина един прекрасен символизъм на божественото близначество, на братята близнаци, на единният в своята двойнственост. Това е много важно да подчертаем: близначеството, това е единният в своята двойнственост, в своите две природи – смъртна и безсмъртна, видима и невидима. Затова и в двете слънцестоения имаме двете лица, тази на Бабай – Старецът, Дядото – есенно равноденствие и зимно слънцестоене и на Бабек - Младенеца съответно пролетно равноденствие и лятно слънцестоене. Именно това единство и неразривност на тези две противоположни кардинални слънчеви положения (равноденствието и слънцестоенето) на Слънцето са съчетани в конструкцията на “Портата на боговете” в северното/северозападно подножие на Бабешко кале. Там двамата братя близнака са едно, неразривно цяло. И това цяло е подчертано именно чрез конструктивните елементи на самият мегалит, обединяващ точки на

равноденствието и слънцестоянието. За целта горната бъбрекообразна част на мегалита е поставена върху три скали

Вж.

, като третата опора е решаваща, като връх на своеобразният триъгълник, чрез който пространството се разделя на два скални прозореца – ляв и десен

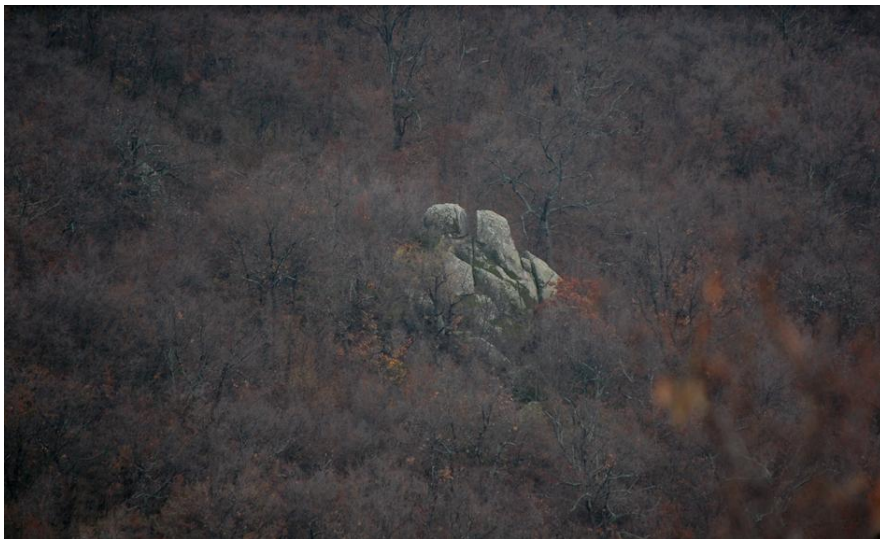
Вж.

, които могат да бъдат видяни ясно, когато се влезе в мегалита в пространството между двете опорни скали. Десният скален прозорец е ориентиран по посоката на слънцестоенето, а левият по посока на равноденствието.

Много важно допускане, което трябва да направя тук, относно предназначението на звездната карта и “скалната обсерватория” в югозападното подножие на “Бабешко кале” е, че най-вероятно, тя ни представя небесния план, по който е била изградена кулата-гробница на върхът. Един небесен план на разположението на небесните светила, който

сведен долу, на земята се превръща в осите и ъглите, по който трябва да бъдат ориентирани нейните основи. Нещо повече, можем да допуснем, че част от този небесен план, не е била само кулата на върха, но вероятно и близките села Бабек и Аджар в древността и т.н., тъй като основата на древнобългарските вярвания е именно изграждането на земният живот подобно небесният. Част от този небесен и технически план са най-вероятно и “слънчевата стела” (зимно слънцестоене) и огромният протодолмен под самата връхна част (лятно слънцестоене). И двата типа мегалити са култови точки, защото скалите около тях са осеяни със изсечени скални кладенчета и ямки (ботури), а самата скална звездна обсерватория има своята визуална връзка със “слънчевата стела”.

Скалната обсерватория гледана откъм „слънчевата стела”

Взаимосвързаността на тези скални елементи говори именно за това, че те са част от един небесен технически план визиращ “пътят на Слънцето” от есенното равноденствие през зимното слънцестоене и от пролетното равноденствие към лятното слънцестоене на самият връх, като всеки от тези кардинални точки ние можем да отбележим с определен мегалит или група мегалити групирани в околностите на самият връх. Разбира се, важен елемент от този план е точката на зимното слънцестоене. Тя е ярко мегалитно изразена чрез всички скални конструктивни елементи на т. нар. “Люляково светилище”, т.е. за нея е заделен целият западен дял на “Бабешко кале” простиращ се в посока село Аджар и включваща дори близкият до него могилен “Свети Илия” (Урус Бабай Кубар)!

Много важното в случаят е, че точката на зимното слънцестоене е самият древнобългарски празник Нардуган (“Рождеството на Мардукан”), в чиито фестивални чествания стои изграждането на високо място на ледена крепост или ледено градче, което е защитавано от едната половина от

участниците в ритуала и атакувано и превземано от другата половина. В Нардуган стои и образът на алпа Тайгас /Киш тархан и неговият брат, който също тъй е син на алп биката Ашна, т.е. налице са зимните преобрази на “бабата с найните синове”, посочени в легендата за основаването на село Бабек !

Това още един път пряко ни показва, че точката на зимното слънцестоене е от ключовите в небесният план свързан с мегалитното и сградно строителство, както на самото Бабешко кале, така и в самият район. Като самото фестивално честване на Нардуган, най-вероятно е било на могилата на “свети Илия” при село Аджар.

Разбира се, дуалният код в околностите на “Бабешко кале” е ясно изразен и чрез скалните докани (т. нар. “слънчеви порти” от В. Фол”), които всъщност са прототипите на доканата (https://archive.org/stream/jstor-497365/497365_djvu.txt) на божествените близнаци. При тях, напречната греда е заменена с конусовиден, кръгъл, овален или камък с форма близка до тази, а двете греди са предшествани от две скали, два скални масива с отворен в двете посоки процеп или коридор между тях съединен на върха, по средата или на известно отстояние от горната им част с въпросният с конусовиден, кръгъл, овален камък или камък с неправилна форма. Тези мегалитни конструкции, както писах, по-горе, изобилстват при “Бабешко кале” и в близките в района, нему върхове, като Гърков камък над Рахманлий (Розовец), например. Всички те са ориентирани “изток-запад” по равноденствията, пролетно или есенно или в дните около тях.

Дуалният близначески скален код при с. Върбен

Друг ярко изявен символ на дуалният близначески код в подстъпите към Бабешко кале откъм самото село Бабек са две скалноизсечени полудъги,

току до път трасиращ към южното му подножие. (Тук отново имаме полудъга, обърната към земята подобно изсеченият върху камъка символ)

Вж.

Тях съвсем резонно можем да изтълкуваме и като самите следи от колелата на колесницата на Мар Уту/Шамаш по неговият път по небето от изток на запад, още повече, че те са тези две скални полудъги са изсечени съвсем на самият древен друм!

В този ред на мисли, за символ на дуалният код в района можем да сметем, дори двойната крепостна стена на „Сливово градище”!

***

Важно за нашите разглеждания е да отбележим още една древнобългарска легенда, в която са визирани отношенията между алп биката Ашна Гюлджихан и алпът Самар Гюлджимеш. Въз основа на тази легенда е

възникнал древнобългарският Празник на Цветята (Чачак Байрамъ). Митът е много полезен за нашите разглеждания, тъй като има пряка връзка с “мегалитостроенето” и съдържа в себе си корените на древногръцкият мит за Персефона. Неслучайно, казвам “корените”, защото българският е по-различен. Той обвързва алпите Ашна и Самар със странните култови мегалитни форми в Сърнена гора в районът на селата Зелениково, Златосел, Бабек, Рахманлий, Аджар, Турия.

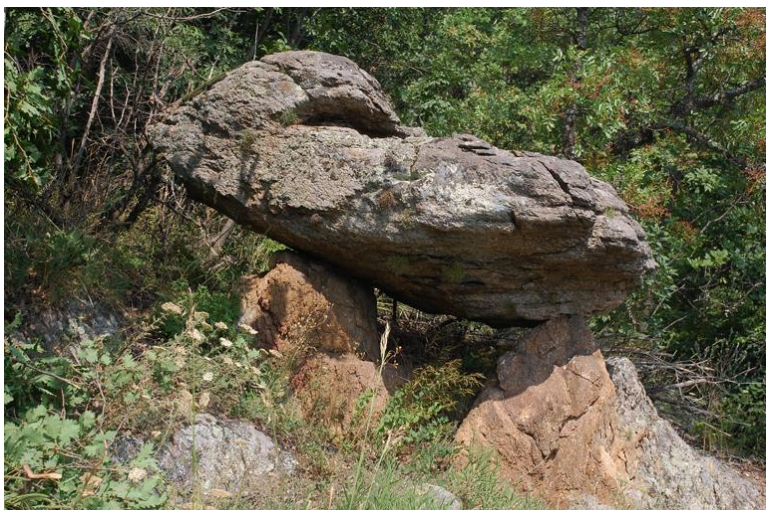
Тази легенда разказва, че когато Самар отишъл да се бие с Кувиш-Шурале, той строго заповядал на съпругата си да не напуска къщата им и да не отваря вратата на никого, докато не се върне. Тази забрана се обяснявала с изключителната ревност на Самар. Но след като победил Шурале, Самар пил отровена вода и заспал. След като научила за съдбата на съпруга си с помощта на гадаене, Ашна не издържала и отишла да го спаси, но по пътя беше отвлечена от злият див Аждаха - братът на господаря на подземния свят, Тама Тарханът Албасти.

Аждаха повел алп-биката през седемте порти до неговото подземие и поискал незабавно да я обладее, но Всевишният направил така, че в продължение на седем дни дивът трябвало да сваля амулетите-бижута от нея, по един амулет на ден. Аудан, синът на Самар и Ашна, видял отвлечането на майка си насън, съживил баща си с жива вода и му разказал за отвлечането, но Самар отказал да спаси жена си, казвайки: „Тя се осмели да наруши заповедта ми и напусна къщата - това, не мога да ѝ простя. ”

Тогава самият Аудан сам тръгнал да спасява своята майка Ашна. Героят успял да победи Аждаха, навреме и да освободи Гюлджихан, но когато, тя научила за поведението на съпруга си, се ядосала и рекла: „Самар, този сабан (овчар), унищожител на растителността (символ на тревопасните животни), пожела смъртта ми, за да стане, той, покровител на растенията, но, аз няма да позволя това и ще му дам добър урок! ” Алп-биката на растенията помолила Алп Барис-Бури да превърне съпруга ѝ в камък с погледа си. Тангра не позволил смъртта на Самар. Аудан, по волята на Всевишния, успя да предупреди баща си и той оставил козле (според други версии - овен) в къщата си и се скрил

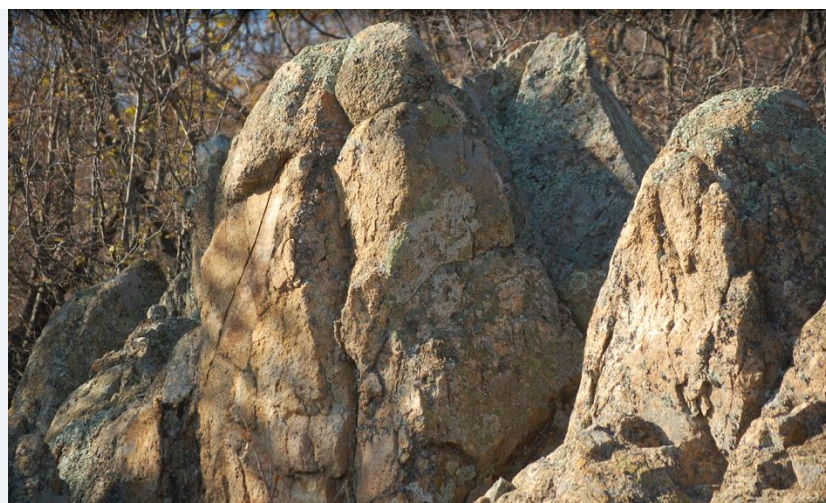
Вж. „Козелът”, Златосел

. На този ден, единственото око на Барис било с подут клепач, след като го ужилила пчела (ужилването се случило по волята на Всевишния) и, за да не покаже слабостта си, той просто изял козлето, оставяйки на негово

място обикновен камък

Вж.

. Ашна взела камъка и го сложила в двора с думите: „Нека дори каменен, седем дни да те мъчи студеният дъжд, да те простудява леденият вятър, така както аз седем дни бях в мразовитото мрачно подземие“.

Но много скоро гневът на Гюлджихан (Ашна) отминал и тя отново се обърнала за помощ към Бури. Този път Барис трябвало да върне превърне камъкът отново в Самар, по същият магически начин. Смутеният Бури отначало се опита да прехвърли вината за изяждането на Самар върху Албасти, но след това, все пак казал на Гюлджихан цялата истина. Ашна била обзета от мъка. Решила да последва съпругът си в другият свят и

заповядала да направят пещера от дърво за нея. Когато пещерата или по-просто казано, голямата кутия била готова, тя влезла в нея с запас от храна и заповяда да я затворят плътно и да закачат кутията на три стълба на недостъпно и уединено място (вж. Пиростията, село Турия http://in-varna.com/bulgaria/20160105111844_94805.jpeg .)

Аудан, след като разбрал за случилото се, разказал го на баща си. Първоначално Самар се радвал, че се е отървал от гневът на съпругата си, но след това му омръзнало да е сам и побързал да я намери. Само седем дни по-късно с помощта на алпът Карга, той намерил кутията, скрита в гъсталака, и я отворил. Отначало Самар Гюлджимеш помислил, че жена му вече е мъртва и започнал да я оплаква. Но се оказало, че Ашна просто спи и още първите ридания на съпруга ѝ я събудили. Съпрузите отново били щастливи, а растенията, изсъхнали по време на кавгата им, отново се съживили.

Текстът на легендата визира поне три типа мегалити срещани по склоновете на Бабешко кале, околностите му или околностите на селата Златосел, Бабек, Рахманлий и Турия. (Образът на едноокият Кубар Бури е топонимно отразен чрез могилният “Свети Илия”)

Разбира се, легендата ни дава, макар и символно, ценно сведение за създаването и предназначението на мегалитите тип “Пиростия”, от които най-известен в Средна гора въобще е този при село Турия (вж. <http://blog-cdn.ivanatora.info/wp-content/uploads/2012/09/pano.jpg> ; http://blog-cdn.ivanatora.info/wp-content/uploads/2012/09/IMG_6335_6_7_fused.jpg)

Мегалитите тип “Пиростия” не са често срещани по територията на България и в повечето случаи са типологизирани като “природни феномени”, но този тип мегалитни конструкции, определено не са “природни феномени” както ни показва легенда свързана с Празникът на Цветята, а древнобългарски светилища (не тракийски) чрез които се почита алп биката Ашнан (Гюлджихан) и алпът Самар (Гюлджимеш, в превод Цветноплоден).

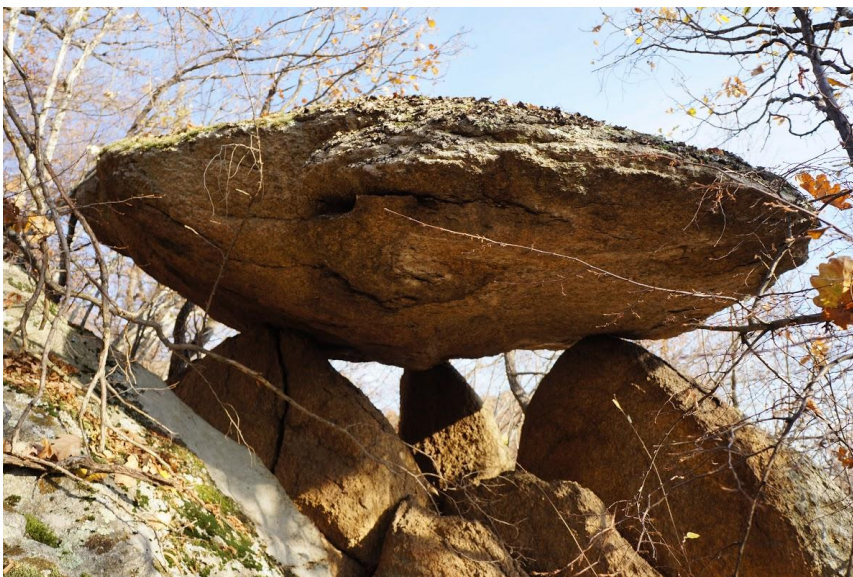
Освен интересното им съсредоточие в Сърнена гора в околностите на селата Рахманлий, Златосел

Златосел

и Турия (вж и Рахманлийски пиростии

с. Рахманлий

те се срещат още в:

По пътеката от село Тъжа до хижа Тъжа в Централен Балкан

<https://visitcentralbalkan.net/%D0%B7%D0%B0%D1%89%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B8-%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B8/%D0%B0%D0%B1%D0%B8%D0%BE%D1%82%D0%B0/%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F%D1%80%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D1%84-%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B2%D0%B8/%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%8F-1/%D1%81%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BD->

[%D1%84%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD-%D0%BF%D0%B8%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B0-1.htm](#)

м/у с. Обидим и с. Кремен (на изток от с. Места), Пирин планина, област Благоевград

„Високо в Пирин в землището на село Обидим се намира и скалното образувание "Пиростията". Тя е сгушена сред смърчове на левия бряг на река Ретиже. Върху три гранитни камъка с височина около 60 см. почти хоризонтално като огромен капак се разполага полусферичен скален блок с диаметър около 2 м. Пространството между "краката" на "Пиростията" е свободно и тя стои почти във въздуха. Самите крака са подпрени също на гранитна скала. „

<https://po4ivka.net/sela/obidim>

при село Мусомища/ще, община Гоце Делчев

„Пиростията“ е скално образувание в Гоцеделчевската котловина, в землището на с. Мусомища, на около 5 км южно от гр. Гоце Делчев. Представлява огромна каменна плоча, подпряна на скални подпори. Геоложкият строеж е от метаморфни скали“

От кратката ретроспекция виждаме, че извън Сърнена гора, мегалит, тип „Пиростия“, можем да срещнем най-вече в югозападната част на България.

Разбира се, този мегалит има своите долменни аналози по светът

https://imgproxy.geocaching.com/a8cc41b295f37935342723362f85238e80170306?url=http%3A%2F%2Ffarm3.static.flickr.com%2F2397%2F2314231625_79bb907139.jpg%3Fv%3D0;

<https://roaringwaterjournal.files.wordpress.com/2019/01/from-the-east-scale.jpg;>

https://live.staticflickr.com/2508/4099652825_6607e01fe7_b.jpg

<https://www.alamy.com/stunning-sunset-over-lanyon-quoit-near-the-village-of-madron-just-outside-penzance-in-cornwall-image262134447.html> ; <https://www.alamy.com/stock-photo-a-spectacular-sunset-behind-lanyon-quoit-a-dolmen-in-west-cornwall-13297664.html>

Финландия

<https://hebrewnations.com/articles/megaliths/finland.html>

Ирландия <https://www.laurelkallenbach.com/lkblog/an-irish-dolmen-and-a-magical-dog/> ; https://www.cornwalls.co.uk/history/sites/lanyon_quoit.htm

Израел <https://www.timesofisrael.com/massive-4000-year-old-boulder-tombs-force-rethink-of-bronze-dark-age/>

и т.н. и т.н.

От всичко казано, дотук, можем да предположим, че разпространението на този тип мегалит ("Пиростия") в различните географски точки на планетата е свързано с движението на различните древнобългарски племенни групи, донесли със себе си, където са се установили, митът за Самар и Ашна и визуализирали го материално и мистериално-обредно чрез съответните мегалитни построения.

Нека сега разгледаме следното скално изсичане в източното подножие на Бабешко кале

Вж.

Невероятното е, че това е наскално изображение на зародишът на двуседелно растение и тук става въпрос за малък култов център свързан с пролетното равноденствие, активиращ или ускоряващ покълването на семената, т.е. налице са свещенодействие свързани с управлението и развитието не само на селско стопанските, но и на природните растения още в тяхната зародишна форма.

(Вж.

<https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B2%D1%83%D1%81%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%B8> Включва в себе си най-разнообразни по външен вид и размери видове, от едногодишни растения до дървета)

Него бихме съвсем спокойно причислили въпросното култово скално изсичане към култът към алп биката Ашна Гюлджихан в чийто мит, растенията изсъхват по време на кавгата ѝ с мъжът ѝ, алпът Самар и се съживяват, когато те са отново щастливи заедно.

Този факт е отбелязан чрез някои скални олтари, чиято котелност е с форма на разцъфнало цвете

Разбира се, необходимостта да се стимулират процесите на растеж и развитие на растенията е свързано с осъществяването на планетарният бит, който е пряко свързан въпросите на изобилието и благоденствието, т.е. храната. Обикновено, новите духовни течения в съвременният свят наблягат изключително, а някои и само на духовността загърбвайки твърде лековато въпросът с храната и когато трябва да направят една нова социалност, те се провалят с гръм и трясък, защото чистата духовност е на Небето, на земята, физическото тяло иска да се храни и забележете, кой е основният въпрос, който стои пред боговете на древността? Вие си мислите, че това е въпросът с духовността? Не, това са въпросите с храната!

Ето, какво ни казва древнобългарският епос, "Сказание за Чулман"

(102) Нали роднинството и времето
нямали за алпите
голямо значение –
те мислели повече за храната.

(103) Рядко някой от тях
обичал и се грижел за другите –
по това те не се различавали
от мнозина хора.

"АШНАН е шумерската богиня на зърното. Тя и брат ѝ Лахар, Бог на добитъка, са създадени от Енлил, за да осигурят храна за Боговете. Един ден те пиели твърде много и не могли да служат както трябва, затова Енлил решил да създаде хора, които да служат на Боговете."

Имаме ли го това отразено в топонимията на районът? Един различен и малко по-друг поглед върху топонимът "Юнчал" ни дава това. Разбира се, на този топоним може да се даде друго определение, но аз ще го погледна първом през българското "юнча" – "волове" ("юн" – "млад") откъде идва и юнец <https://bg.wiktionary.org/wiki/%D1%8E%D0%BD%D0%B5> и след това през санскритското "унча/юнча" със значение "събиране на зърна" и също и "всичко събрано за прехраната". Разбира се, двете значения взаимно се припокриват тъй като бикът/волът в един от клоновете на тенгриянството, а именно зороастризъмът е пряко свързан със създаването на семената, а и в самите древнобългарски епоси, един от образите на алпът Субан Субаш е именно бикът/волът. Такъв е и алпът Самар (Чумар) като негов преобраз: "духът на реколтата, приплода и благодатта, който можел да приема образа на юноша с плитки – символи на класовете на мъжката сила, на дракона Елбеген, бика и други домашни копитни животни, поради, което е бил наричан също Тюрк или Улкер (Великият Бик), Алабуга "Петнистият Бик"). Именно този юноша с плитки като Улкер (Великият Бик) и Алабуга (Петнистият бик) са корените на топонимът Юнчал. Именно затова в Шумер, Мардук е Амар Уту - Слънчевото теле или Слънчевият бик/вол. Именно от уту/уд –

Слънце и “амар” – теле (юнче, юнец, днес при нас). Разбира се, този божески персонаж от Шумер идва само да допълни и разшири микроструктурата на нашите изследвания и да обясни наличието на множеството скални мегалитни конструкции свързани с периодите на равноденствията и слънцестоенията в конкретният район на визираните от нас села. Защо? Защото

“В шумерските текстове Уту е описан като „брадат“ и „дълг орък“. [12] В изкуството той е показан като старец с дълга брада. [11] Смятало се, че той излиза от вратите на небето всеки ден на разсъмване и язди през небето в колесницата си, преди да се върне във „вътрешността на небето“ през на борот врати в далечния запад всяка вечер”

Дори само района на Бабешко кале да вземем, скалните мегалитни портали свързани с ходът на Слънцето са пребогато представени. Нещо повече в Шумер, Будухудуг е името на митичната планина, където Слънцето залязва и където се смята, че е “входа на Шамаш към Ая”, мястото, където те се събират отново всеки ден след като Шамаш (Слънцето) https://www-mesopotamia-co-uk.translate.goog/gods/explore/shamash.html? x_tr sch=http& x_tr sl=en& x_tr tl=bg& x_tr hl=bg& x_tr pt=nui.sc завърши пътуването си през небето. Подобна е и ролята на връх “Бабешко кале”, който с отстоящият на запад от него безименен връх наречен условно “Люляковото светилище” с поредният мегалит визиращ положението на Слънцето със сигурност можем да кажем, че играят същата роля, каквато планината Машу в Шумер (планината Машу, в превод “Близък”) https://www-attalus-org.translate.goog/armenian/memyth.htm? x_tr sch=http& x_tr sl=en& x_tr tl=bg& x_tr hl=bg& x_tr pt=nui.sc

Именно този модел “Машу” http://www.mesopotamia.co.uk/gods/explore/sham_p.html, отново да подчертаем е в основата на изграждането на мегалитните скални докани визиращи кардиналните сезонни положения на Слънцето в районът на селата Златосел, Зелениково, Розовец, Аджар (Свежен) и т.н. Най-ярко това е изразено и въплътено чрез мегалитът “Братята”, абсолютно неправилно наречен “Правите камъни”. Той е именно това, “рамалийският Машу”, символ на два планински върха-близнаци, през чиято порта и тунел, героят Гилгамеш трябва да премине, за да достигне “Градината на боговете” и да намери Утнапишим, единственият смъртен станал безсмъртен или това е и онова предаване на безсмъртие от безсмъртния близък към смъртния, което в един природен план можем да осмислим като символ на регенеративност и вегетативност. А щом, природният клетъчен състав може да се регенерира, защо и човешкото тяло да не може? Междувпрочем, това е и заветната мечта на световните капиталисти – да са безсмъртни, защото капиталът е техен, остава само придобиването на вечен живот.

В този ред на мисли, трикраките мегалити, тип “пиростия” можем да свържем с култът към алпът Самар и алп биката Ашна, а скалните докани към почитта към българският алп Мардукан и съпругата му Чак Чак (Гюлджихан) и неговите евентуални шумерски преобрази в лицето на Мардук/Амар Уту/Шамаш и съпругата му Ая. Разбира се, както ще видим поради божественото близкост често се случва божеските характеристики на единият да преливат в другият и да са общи и за двата близка.

Нека продължим с образът на алпа Самар, който е един от основополагащите образи в нашите изследвания на районът. Етнолозите отдавна са установили, че еленът/рогачът и бикът са две взаимозаменяеми преобрази на божеското, но ние пък сме длъжни да отбележим, че коренът на това явление е в преобразността, в метаморфозността на алпът Субан/Самар – еленът и бикът са двата образа, които той обладава, затова Самар е наречен още и Болан Худжа сиреч “Стопанин на елените”. (от “болан” – “елен”, “лос”). От друга страна, древните българи най-често представяли жената на алпа Самар, алп биката Ашна в образа на прекрасната сърна

Кашан , върху чиято глава расте цъфтящото дърво Туба. (Дървото Туба, най-често се символизиращо от брезата, която се нарича “кашан”, оттук и Кашан бика).

Разбира се, образът на сърната не е само прерогатив на Ашна Гюлджихан в българският алпски пантеон, тя е най-вече прерогатив на великата Умай бика, Умай Биче Артимас. Нека се насладим на стихът:

А Умай бийке е дъщеря на Тангра.

Повече от всички те почитат Умай бийке.

А Умай бийке е дивната прелест.

Тя – в образа на бяла кошута.

Нейният бяг е като полет на звезда.

Нейните рога са като месечина.

Нейните очи са като Утринна звезда.

Триногата дивна Умай.

Трирогата бяла кошута Умай.

Уникалният стих ни представя Умай Биче като космичната бяла кошута. Тези космични асоциации на бялата кошута с “полетът на звездата”; “рогата като месечина”, “очите като Утринна звезда” (Венера Зорница) ни насочват към космичните функции на скалните мегалити, изсичания, скалната обсерватория със звездната карта на самото Бабешко кале и въобще на Сърнена гора като Свещената планина на българските алпи!

Аз лично много пъти съм се замислял, защо този дял на Средна гора е наречен Сърнена гора? Търсих, но не намерих обяснение, защо, освен това, че има много сърни, но това не е обяснение. За мен, името “Сърнена гора” идва от алп биката Ашна Гюлджихан в нейният преобраз на прекрасната сърна Кашан и от преобраза на Умай бийке като бяла кошута, като от този, забележете сега “триног” и “трирог” преобраз идва моделът въз основа, на който се изграждат мегалитите тип “скална пиростия” в районът на селата Златосел, Зелениково, Рамали, Аджар, Турия. “Стаята”, “пещерата” на три стълба, в която е “погребана” и заспива Ашна бика е именно скелетът на този мегалитен модел.

Разбира се, най-красноречивият символ, който най-ярко свидетелства за теонимният корен на топонима “Сърнена гора” е ритонът със сърнешка глава изровен в Розовец!

(Ритонът със сърнешка глава от Розовец

<http://bulgarianheritage.bulgariana.eu/jspui/retrieve/1517/P6143321.jpg.preview.jpg>). Преобраза на Умай Бике като прекрасната сърна Кашан и алп биката Ашна Кашан е повече от ярко засвидетелстван чрез този уникален местен артефакт!

Разбира се, това, което трябва да отбележим, относно преобраза на Умай Бийке като сърна е, че това е един от основните духовни феномени на древните българи, свързан с географският динамизъм на преселенията и духовно-културният динамизъм на съзнанието. Географският динамизъм на преселенията е свързан с усвояването на нови земи и територии, създаването на нови поселища, а духовно-културният динамизъм в промяната на съзнанието, което от своя страна може да доведе до създаването на нова духовност и култура и съпътстващите я нови материални образци, част от които са и самите специфични мегалитни конструкции, чието предназначение, днес, трудно бихме могли да обясним, ако не сме във вибрацията на съзнанието, което ги е извикало на живот. Но е факт, че за древните българи символът на сърната е всичко това. Разбира се, тук трябва да добавим и разказа в епоса “Сказание за Чулман” за огнената Караджим, която спасява българите на Бурджан от студа отвеждайки ги в по-топлата страна Събан

(6) Усмихнала се **Караджим**
и **Бурджан** изведнъж видял
как ръцете ѝ
се изпълнили с дърва.

(7) **Бурджан** поставил тези дърва
направо на снега,
а **Караджим** духнала върху тях -
и пламнал голям пламък.

(8) Народът се стоплил и се развеселил,
почнал да благодари на **Караджим**
и да казва, че тя навярно
е самата дъщеря на **Мар**;

(9) че се е спуснала при тях,
за да ги спаси
и да ги изведе в земите,
където е топло и светло.

***

(10) Трогната от човешката благодарност
и приятно учудена от това,
че хората знаят за нея,

Караджим решила да им помогне.

(11) Пламвайки в огнена светлина,
тя повела **бурджаните** след себе си
и ги отвела
в областта **Курган** или **Събан**.

***

(22) Близо до столицата на **Ечке-Баш**
се намирала красивата планина **Тамар** –
на нея **Бурджан**
построил **карамадж** на **Мар**.

(23) Той бил толкова величествен,
че оттогава **българите**
наричали **Тамар**
всички **карамаджи** на **Мар**...

Триумфът, увенчанието на това преселение на българите на Бурджан от огнената алп бика Караджим (сърна) е изграждането на грандиозно светилище на Слънцето (Мар) на високата планина Тамар, вследствие, на което всички светилища на българите, посветени на алпа Мар започнали да се наричат “Тамар”. Всичко това, отново идва да покаже географският и духовно-културен динамизъм свързан със символа на сърната като преобраз на великата Умай Бийке...

Този демографски и духовно-културен динамизъм може да бъде провиден и в още една находка от могилените погребения (“Трите могили”) на село Рахманлий, а именно в намереният там пръстен и изобразената на него “култова сцена”:

„Върху пръстена е изобразен конник в спокойна поза. Той е облечен в дълъг панталон и в дреха с дълги ръкави. Тялото му е обвито в мантия, долният край на която се развява назад. В дясната ръка държи поводите на коня, а лявата е простряна напред с разтворена длан с жест на адорация (обожествяване). Конникът е с къса заострена брада, с дълги мустаци и дълга коса, която пада в безпорядък върху плещите му. Той (по Б. Филов) е характеризиран следователно не само чрез облеклото, но така също и чрез косата като варварин. Пред коня върви жена, облечена в дълга препасана дреха. На главата си тя има диадема. Жестът на конника и диадемата характеризират жената като богиня. Дясната ръка е сложена върху гърдите, а лявата е спусната надолу. В нея тя, изглежда, държи някакъв неясен предмет. Конникът представлява безспорно някакъв местен владетел.”,

Така нашите разглеждания, достигат безспорно и до топонима “Рахманлий”.

Всичко, което се знае за произхода му е записано в следните редове:

“ Старото име на Розовец е Рахманлий. Откога селото носи това име не е известно. Не е окончателно изяснен също така и произходът на наименованието Рахманлий. За това съществуват две хипотези.

Според едната хипотеза се предполага, че селото е наречено на турски големец на име Рахман. Известен е дори турски султан с такова име. Според мнението на Павел Делирадев, застъпено в книгата му „Принос към историческата география на Тракия“, наименованието идва от турската дума рахман, което в български превод ще рече „много милостив“. Пак според него възможно е наименованието да идва и от турската дума „рахманий“, което в български превод означава „божествен“.

През 60-те години на 20 век учителят-пенсионер Петко Дончев от село Казанка, който много години проучва миналото на своето родно село, изказва предположението, че името Рахманлий произлиза от местност в близост до тяхното село, която и сега се нарича Рамана или Рахмана. Там според една легенда имало старо село с такова име, което след опожаряването му от турците се разселило. Част от неговите жители основали сегашното Казанка, а други се изкачили на билото на Средна гора, поели на запад, след това се спуснали по Светиниколския проход в южните склонове на планината, заселили се и нарекли селото си Рахманлия. Освен на легендата, Петко Дончев се основава и на сходството на говорните езици на двете села. Легендата обаче не изяснява също така въпроса дали тези пришълци са се заселили на пусто място и са основали ново село, или са се втели в съществуващо преди това селище.

<https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%86> “

Първом трябва да попълним краеведските пропуски относно топонима “Рахманли”. Всъщност има още едно българско село със същото име в българското етнично землище, което днес се намира на гръцка територия. Това е село Рахманли. Забележете изговорните му варианти “Раманче”, “Рамалия” или “Армалия”

Рахманли

<https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D1%85%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BB%D0%B8>

Рахманли или Раманче или Рамалия или Армалия (на гръцки: Ελεούσα, Елеуса, до 1926 година Ραχμανλή, Рахманли[1]) е бивше село в Република Гърция.

В Османската империя[редактиране | редактиране на кода]

В XIX век Рахманли е българско село в Леринска каза на Османската империя.

В 1848 година руският славист Виктор Григорович описва в „Очерк путешествия по Европейской Турции“ Рамалия като българско село.[2] Според статистиката на Васил Кънчов („Македония. Етнография и статистика“) в 1900 година в *Рахманли (Раманче)* има 249 жители [българи](#) [християни](#).[3]

Този пример, а и самата легенда посочена ни от Петко Дончев от село Казанка, за създаването на днешното Рахманлий чрез преселение, ясно ни сочат, че селата с имена Рахманли, Рамали, Раманче, Рамалия, първо са чисто български села и второ, че самият топоним е също тъй с древнобългарски корени, въпреки странността на своето звучене и очеизвадната му лингвистична близост с близкоизточна терминология отбелязана в краеведските изследвания за името. Междувпрочем, местният, зелениковски изговор на Рахманлий е именно Рамали!

Възможно ли е, тогава “Рахманли” да е също тъй теоним превърнал се в топоним, подобно Аджар и Бабек? Не само, че е възможно, но реално е така и то напълно в духа на досегашните ни изследвания за топонимията.

Първо, Аби Армай(Рамай) е едно от имената на алп биката Туран (Турун Аби Артимес), жена на алпа Мар (Слънцето). “Аби” – “Баба”, “Старица”.

Втори вариант. В Индия имаме фестивалът Рамалила

(<https://en.wikipedia.org/wiki/Ramlila> ;
<https://www.wisdomlib.org/definition/ramalila>) ;.

провеждан в Северна Индия (след есенното равноденствие) и посветен на отвличането на Сита от Равана и нейното спасение от Рама.

Сита със сигурност можем да сметем за индийският вариант на Ашна Гюлджихан, а Рама за индийският вариант на алпа Самар.

Погледнат в този контекст, топонимът “Рахманлий” ни свързва отново с древната мистериална обредност посветена на алп биката Ашна Гюлджихан и алпа Самар Гюлджимеш. Факт, който в контекста на досегашните ни разглеждания, въобще не ни изненадва. Нека да погледнем сега и мнението на Павел Делирадев застъпено в книгата му „Принос към историческата география на Тракия“, където според него, наименованието “Рахманлий” идва от турската дума рахман, което в български превод ще рече „много милостив“. Пак според него възможно е наименованието да идва и от турската дума рахманий, което в български превод означава „божествен“.

Тук, проблемът отново е едностранстичивият лингвистичен поглед към проблема.

“Раман” или “Раману” е епитетът на асировавилонския бог Адад (шумерски Ишкур) и означава точно това “Гръмовержец”. А нека си спомним, че село Рахманли

(<https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D1%85%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BB%D0%B8>) имаше още точно тези произношения Раманче и Рамалия! Още повече, че Раман Адад, обаче притежава абсолютно всички божески характеристики характерни за древнобългарският алп Самар Гюлджимеш или ако трябва да сме откровени, Раману е блискоизточният прочит на българският алп Самар Гюлджимеш, който освен небесните функции на гръмовержец обладава и съответните соларни характеристики. Неговата съпруга е богинята Шала, чиито божески характеристики напълно съответстват на Ашна Гюлджихан! Откъдето и да го погледнем термина, той ни отвежда към съпружеската алпска двойка Самар-Ашна или съответният им близначески еквивалент Мардукан-Чак Чак!

Интересното е, че българската топонимия упорито е съхранила, най-древното санскритско и асировавилонско теонимно звучене в лицето на двете известни ни села с името “Рахманли”!

Както отбелязах, екзотеричната, външна страна на “пътят на праведният Мар към Небето” има своите външни формули изразени в “Слънчевата Пътека”, движението на Слънцето по небесната сфера в северното и южното полукълбо създаващо моментите на равноденствията и слънцестоенията маркирани със съответните “скални докани”. “Пътят на праведният Мар към Небето” има, обаче и своята езотерична, вътрешна страна, която освен, че е белязана, както видяхме със съответната древнобългарска легенда за отношенията между Самар и Ашна, с мегалитите тип “Пиростия” в района, тя е отбелязана и топонимно с имената на самите села като Бабек, Рахманлий, Турия, така и с името на един връх при Рахманлий – “Свети Колас”. Разбира се, опирам се само на част от топонимията, която се е съхранила през времената и е дошла до нас. Неслучайно отбелязах, че символът на сърната, която е трикраката и трирога Умай Бийке и великата Кашан Ашна в древнобългарските представи изразява един духовно културен динамизъм носещ еволюцията на съзнанието и именно този динамизъм можем да провидим кодиран в трикраките и триопорни мегалитни конструкции, тип “пиростия”. Затова тук ще допуснем хипотезата, че топонима “Турия”, който не е обяснен и не се знае, откъде идва е географско отражение именно на духовното понятие “турия” (четвъртото), което виждаме в индуизма и което по един своеобразен и оригинален начин е отразено в легендата за Самар и Ашна! Затова ще погледнем тази легенда отново, вече в нейният мистично-мегалитичен контекст. “Пътят на праведният Мар към Небето” в неговият духовен контекст е именно това, достигането на състоянието “турия” (“четвъртото”), т.е. “портата на боговете” е двупосочна. Тя дава земно присъствие на алпите и същевременно небесна обител на човеците! Разбира се, божественото близначество не е лишено от конфликтност, която е конфликтността на дуалността и която чрез самото близначество трябва да бъде преодоляна и да се отиде към недуалността на единството.

Затова, ако човек разгледа внимателно мита за Самар и Ашна и вникне дълбоко в неговите детайли, ще види именно наброските на трите основни състояния на съзнанието : будното състояние, отговарящо на физическият план на дейността (джаграта), състоянието на сънуване (свапна или тайджаса) (ум) и сънят без сънища (интуитивност) наречен сушупти, които, когато се преминат се достига Четвъртото или Турия. Точно това се случва в края на мита. Инак, читателят би останал озадачен, защо тримата алпи посочени като основни действащи лица Самар, Ашна и синът им Аудан има своите моменти на физическа дейност и последващият ги след това сън, който ги отвежда към една нова, съвсем друга дейност. Разбира се, когато човек пътува

през тези състояния на съзнанието, той изживява принципите на духовната си еволюция и тяхната дуална конфликтност. В този ред на мисли, “сънят на алпите” е именно онази тяхна деятелност, която трасира пътят на човека към Небето. Разбира се, най- символно ярко, третото, сънят без сънища - сушупти е представено чрез самозатварянето на на Ашна в “кутия” качена на три стълба. Именно в това, казуално състояние “сушупти”, силата на женският принцип надхвърля конфликтността на дуалността и може да доведе до Четвъртото – Турия! Само тогава. В другите случаи, когато Шапти (женската сила) е активна, тя води до противоречия и конфликтност, т.е. до движещите сили на еволюцията на земен план и по един много фин начин предпоставя характера и спецификите на деятелността на мъжкия принцип в лицето на алпа Самар!

Много същностен е разказът на мита за Самар и Ашна от тази гледна точка! И в този ред на мисли, транспонирайки всичко това върху мегалитните конструкции тип “пиростия”, то трите опори на тези мегалити, символно можем да отнесем към трите състояния на съзнанието, а четвъртият мегалит отгоре е символ на Четвъртото-Турия или това е триизмерният модел на символът “Ом”. Помислете върху това!

Много същностно познание ни дава краят на мита, който визира достигането на Турия. Четвъртото, Турия се постига чрез единението на Самар с Ашна, т.е. чрез Каула! Тази концепция не е ярко подчертана и изразена в индуизма. Наистина, при Каула и енергията “каулика” (Кундалини Шапти) се постига абсолютното космическо блаженство, състоящо се от единението на Шива и Шапти (Самар и Ашна), но то не е дефинирано ясно като Турия. Но, това е Турия, дори достигане на нещо повече, достигане на петото състояние, наречено Турия Тита. Разбира се, ние ще разгледаме Каула както в нейният духовен аспект, така и в нейният материален аспект в контекста на мита за Самар и Ашна и в контекста на един от артефактите, а именно на сцената върху сребърният пръстен от село Рахманлий (Рамали).

Той представлява част, елемент от процесите и свързаните с него тайнства на възстановяване на върховната космична двойка (в индуизма Шива и Шапти) чрез енергията каулика сиддхи (силата на Кундалини в индуизма), възвръщане на изначалното единство – двама в едно, създаването на каула – върховното семейство, не просто като съзнание, а като обективна, физическа реалност. По този начин се извършва не само космичното сътворяване на света в неговото многообразие, създаването, свързаното с него проявление, но и самото битие като извор на материална и духовна благодат. Така се поставят фундаментите на една общност, на едно народностно ядро, което става основа и основание за възникването на селищата в различните епохи в района, както и на самите днешни села, които описахме. В основата на тяхното учредяване и основаване стои една духовна общност, която трансигрира като съзнание и тяло през епохите. Именно тази общност е визирана в легендата за основаването на село Бабек, но и в легендите на западните украинци, руснаците и молдовците, където тази духовна общност е наречена „рахмани” (вж.

<https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D1%85%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%8B>). Какво съвпадение, а?! Рахманлий – Рамали- Рамали-Раманче-Раман-Рахмани!

На човек всички тези топонимно-етнонимни изброявания биха звучали арабски днес, но те са си чисто български или рахманите в легендите е именно онова описание, онзи спомен за българите по времето на Златният век, на Златната епоха! (отгук и терминологията „рахманен”-добър, хубав и „рахманна” (за земята) – добра земя).

Това, разбира се е много ясно отразено в старият топос на Гюрова могила в землището на Рахманлий– Рахманова могила, както и в съществуването на сведение за древната принцеса Рахмана свързана с нея. Вероятно нейният образ е изобразен на сребърният пръстен в м.”Трите могили”, както и в монотонно повтарящият се мотив от оброчните

плочки от светилището и селището при Гъол тепе, с. Хамзаларе (Зелениково), всички те, човешкият преобраз на непреходната Умай Бийке Рамаи – бялата кошута! Затова, могилата е наричана и „Бялата”!

И тук вече съвсем спокойно можем да изброим алпската общност, чиято проекция е тази духовна общност: Умай Биче Рамай, Кубар Баръс Бабай (Раман) Мардукан (Аджар) и Чак Чак, Самар Гюлджимеш и Ашна Гюлджихан. Така движейки се по оста на топонимията Колас- Рахманлий, достигаме до това.

СЛЕДВА